GED S6 03 (M)
Exam Code:EDM 6C

জনসংখ্যাৰ শিক্ষা

ষষ্ঠ ষান্মাসিক
শিক্ষা

খণ্ড-২

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপিকা স্বর্ণলতা দাস, শিক্ষা বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
অধ্যাপিকা গায়ত্রী গোস্বামী, শিক্ষা বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
অধ্যাপক জগৎ স্বর্গীয়াৰী, শিক্ষা বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ড° ইন্দ্রানী কলিতা,কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	অৱিহণা যোগাইছে	ভাষান্তৰকাৰী
৮	ড° ৰীতিমণি বৰদলৈ, আৰু	গীতাঞ্জলী মেধি
	ড° ৰঞ্জু মেধি,	কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক
	আর্য্য বিদ্যাপীঠ মহাবিদ্যালয়	মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
৯	ড° উৎপল কলিতা	ড° উৎপল কলিতা
	আৰ.জি.বৰুৱা মহাবিদ্যালয়	আৰ.জি.বৰুৱা মহাবিদ্যালয়
১০,১১,১২	অপৰাজিতা শর্মা,	অপৰাজিতা শর্মা,
১৩,১৪	মানবেন্দ্র শর্মা ছোৱালী	মানবেন্দ্র শর্মা ছোৱালী
	মহাবিদ্যালয়, ৰঙিয়া	মহাবিদ্যালয়, ৰঙিয়া

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনা ঃ অধ্যায় ৮: ড° ৰীতিমণি বৰদলৈ,কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
অধ্যায় ৯-১৪ : ড° প্রণৱ শইকীয়া,কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

ভাষা সম্পাদনা ঃ ড° বিনা পাণী তালুকদাৰ, সুৰেন দাস মহাবিদ্যালয়

গাঁথনিক সম্পাদনা ঃ ড° ইন্দ্রানী কলিতা,কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রকাশঃ ***জানুৱাৰী, ২০২০***

Copyright © Krishna Kanta Handiqui State Open University

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State Open University is made available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike4.0 License (international): http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

মুখ্য কার্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী- ৭৮১০১৭
উপমুখ্য কার্যালয় ঃ হাউচফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী- ৭৮১০০৬; Web : www.kkhsou.in

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা **দূৰ শিক্ষা ব্যুৰো, বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ** ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

পাঠ্যবিষয়ৰ পৰিচয় (পাঠ্য বিষয় GED S6-03, খণ্ড-২)

পাঠ্যবিষয়ৰ এইটো হ'ল দ্বিতীয় খণ্ড। অষ্টম অধ্যায়টিত জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণৰ শিক্ষণ প্রক্রিয়াৰ ব্যৱহৃত নির্দেশনাত্মক সামগ্রী আৰু শিক্ষণ আহিলাবোৰৰ বিষয়ে বহলাই আলোচনা কৰা হৈছে। নৱম অধ্যায়ৰ আলোচনাত জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণত গণমাধ্যমৰ ভূমিকাত আলোকপাত কৰা হৈছে। দশম অধ্যায়ৰ আলোচনাৰ মূল বিষয় হ'ল জনসংখ্যা শিক্ষাৰ শিক্ষাপ্রদানৰ পদ্ধতিসমূহ। ভাৰতত জনসংখ্যা নীতি বিষয়ক বিস্তৃত আলোচনা হ'ল একাদশ অধ্যায়ৰ মূল বিষয়। দ্বাদশ অধ্যায়ত ভাৰতত চলি থকা বিভিন্ন পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। ত্রয়োদশ অধ্যায়ৰ আলোচনাৰ বিষয় হ'ল জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু শৈক্ষিক উন্নয়ন। খণ্ডটোৰ আন্তিম তথা চতুর্দশ অধ্যায়টিত জনসংখ্যা শিক্ষা আৰু শিক্ষকসকলৰ ভূমিকা সম্পর্কে বহলাই আলোচনা কৰা হৈছে।

এই পাঠ্যভাগটি অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ সোঁ তথা বাঁওফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰত মূল পাঠত থকা নতুন শব্দ আৰু পৰিভাষাসমূহৰ অর্থ সন্নিবিষ্ট হৈছে। সেইদৰে— 'জানি থোৱা ভাল' বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূর্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। প্রতিটো অধ্যায়ত থকা 'চিন্তা-চর্চা কৰক'সমূহে অধ্যয়ন অধিক সক্রিয় আৰু ফলপ্রসূ হোৱাত সহায় কৰিব। আকৌ, 'অগ্রগতি নিৰীক্ষণ' যোগে আগবঢ়োৱা প্রশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্রগতি সম্পর্কে স্ব-পৰীক্ষণৰ সুবিধা দিব। অধ্যয়নৰ লগে লগে উক্ত প্রশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহ লিখি শেষত দিয়া 'অগ্রগতিৰ খতিয়ান'ৰ সৈতে ৰিজাই চোৱাটো অধিক লাভদায়ক হ'ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে 'অধিক জানিবলৈ' শিতানত উল্লেখ থকা গ্রন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত 'আৰ্হি প্রশ্ন' হিচাপে কেইটিমান প্রশ্নৰ আৰ্হিও তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান 'প্রসঙ্গ পুথি'ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্রস্তুত কৰা হৈছে। আপোনালোকে বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ'লে সেইকেইখন অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।

বিষয় সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায় ৮ ঃ জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণত প্রয়োজনীয় নির্দেশন সামগ্রী আৰু শিক্ষণ আহিলা

নির্দেশন সামগ্রীৰ ধাৰণা, জনসংখ্যা শিক্ষাত বিভিন্ন শিক্ষণ আহিলাৰ ব্যৱহাৰ, জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণত গণ-মাধ্যমৰ ভূমিকা।

অধ্যায় ৯ ঃ জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণত গণ-মাধ্যমৰ ভূমিকা

গণ মাধ্যমৰ ধাৰণা, জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণত নিয়ন্ত্রণত গণ মাধ্যমৰ গুৰুত্ব গণ মাধ্যমৰ প্রকাৰ, জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণত বিভিন্ন গণ-মাধ্যমৰ ভূমিকা- বাতৰি কাকতৰ, ৰেডিঅ, দূৰদর্শনৰ, দৃশ্য-শ্রাৱ্য সজুলিৰ ভূমিকা।

অধ্যায় ১০ ঃ জনসংখ্যা শিক্ষা প্রদানৰ পদ্ধতিসমূহ

জনসংখ্যা শিক্ষা প্রদানৰ পদ্ধতিসমূহ -পর্যবেক্ষণ পদ্ধতি, আত্ম অধ্যয়ন পদ্ধতি, আলোচনা পদ্ধতি,বক্তৃতা পদ্ধতি, প্রকল্প পদ্ধতি, গৃহ কার্য, ক্ষেত্র অধ্যয়নত।

অধ্যায় ১১ ঃ ভাৰতৰ জনসংখ্যাৰ নীতি

ভাৰতৰ জনসংখ্যা নীতিৰ বিকাশ, ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ পূর্বৰ জনসংখ্যাৰ নীতি স্বাধীনোত্তৰ কালৰ ভাৰতৰ জনসংখ্যাৰ নীতি, ভাৰতত জনসংখ্যা নীতিৰ প্রভাৱ।

অধ্যায় ১২ ঃ ভাৰতবর্ষৰ পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী

পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ ধাৰণা,পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ ,ভাৰতবর্ষত পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ বিকাশ,পৰিয়াল কল্যাণৰ বিভিন্ন আঁচনিসমূহ , পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী প্রয়োগৰ প্রধান কৌশলসমূহ ,ভাৰতবর্ষত পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী প্রয়োগৰ কিছুমান সফলতা, পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীত অর্থ নিয়োজন।

অধ্যায় ১৩ ঃ জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু শৈক্ষিক বিকাশ

জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ অর্থ ,প্রকৃতি, ভাৰতৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ কাৰণসমূহ ,জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু গুণমান বিশিষ্ট শিক্ষা,জনসংখ্যা বৃদ্ধিত প্রাপ্ত বয়স্ক শিক্ষাৰ প্রভাৱ, জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু বৃত্তীয় শিক্ষা,জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু অগতানুগতিক শিক্ষাৰ সম্পর্ক।

অধ্যায় ১৪ ঃ জনসংখ্যা শিক্ষা আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা

জনসংখ্যা শিক্ষাত শিক্ষকৰ ভূমিকা, জনসংখ্যা শিক্ষা উন্নতকৰণৰ ক্ষেত্ত শিক্ষকৰ দায়িত্ব আৰু কর্তব্য